

Sąd Rejonowy
w Rzeszowie

POKRZYWDZONY W POSTĘPOWANIU KARNYM

Rzeszów 2014

Biuro Obsługi Interesanta

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu obywatelowi prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

*Polska podpisała i ratyfikowała również **Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka**, gwarantującą wszystkim osobom prawo do sprawiedliwego i publicznego rozstrzygnięcia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd.*

Kim jest pokrzywdzony?

POKRZYWDZONY to osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo.

Zawiadomienie o przestępstwie

Jeżeli stałeś się ofiarą przestępstwa, powiadom o tym najbliższą jednostkę Policji i zainteresuj się dalszym tokiem postępowania.

Jeżeli w ciągu 6 tygodni od złożenia zawiadomienia o przestępstwie, nie zostaniesz poinformowany o wszczęciu albo odmowie wszczęcia postępowania, możesz wnieść zażalenie, korzystając przedtem z możliwości przejrzenia akt.

Postępowanie przygotowawcze

Postępowanie przygotowawcze to śledztwo lub dochodzenie prowadzone przez Policję lub prokuratora.

W trakcie postępowania przygotowawczego prawo gwarantuje Ci **status strony**, tzn. nie składając jakichkolwiek dodatkowych oświadczeń **możesz**:

- **ustanowić pełnomocnika** lub starać się o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wykazując, że nie stać Cię na poniesienie kosztów jego udziału w sprawie;
- **składać wnioski o dokonanie wszelkich czynności** w toczącym się postępowaniu (również tych, które organy mogą podejmować z urzędu) i brać w nich udział, np. wnioski o przesłuchanie wskazanych świadków, przeprowadzenie oględzin, przeszukania itp.; możesz także zadać dopuszczenia do udziału w innych czynnościach śledztwa lub dochodzenia;
- **przeglądać akta sprawy**, sporządzać z nich notatki, a także złożyć wniosek o wydanie ich kserokopii; jeżeli odmówiono Ci wglądu do akt, możesz złożyć zażalenie;
- **wnieść zażalenie** na postanowienie o umorzeniu dochodzenia lub śledztwa.

Jeżeli na skutek uwzględnienia Twojego zażalenia, zostaną podjęte dalsze czynności w sprawie, lecz ostatecznie zapadnie kolejne postanowienie umarzające postępowanie, możesz wnieść na nie zażalenie. Jeżeli także ono nie zostanie uwzględnione, możesz sam wnieść do sadu akt oskarżenia jako **oskarżyciel posiłkowy**.

Pamiętaj!

Twój akt oskarżenia musi zostać sporządzony i podpisany przez adwokata.

Postępowanie przed sądem

(po wniesieniu aktu oskarżenia)

Jeżeli również w postępowaniu przed sądem chcesz korzystać z uprawnień strony, musisz uzyskać status:

- **oskarżyciela posiłkowego,**
- lub**
- **powoda cywilnego.**

Oświadczenie o chęci działania w charakterze oskarżyciela posiłkowego lub pozwu możesz złożyć już na etapie postępowania przygotowawczego. W postępowaniu przed sądem jest to możliwe na rozprawie - przed odczytaniem aktu oskarżenia.

Jako **oskarżyciel posiłkowy** będziesz popierał akt oskarżenia obok oskarżyciela publicznego (prokuratora). Jako **powód cywilny** możesz dochodzić już w postępowaniu karnym roszczeń majątkowych wynikających bezpośrednio z popełnienia przestępstwa, np. odszkodowania za poniesione koszty leczenia.

Jako strona (oskarżyciel posiłkowy lub powód cywilny) możesz nadal aktywnie brać udział w postępowaniu, w tym w szczególności:

- korzystać ze swobodnego **dostępu do akt sądowych** - przeglądać je, sporządzać z nich notatki, złożyć wnioski o wydanie kserokopii;
 - składać **wnioski dowodowe**;
 - **zadawać pytania** osobom przesłuchiwanym
 - oskarżonemu, świadkom, biegłym;
 - składać oświadczenia;
 - składać **zażalenia na postanowienia sądu** wydane w toku postępowania;
 - wyrazić stanowisko w ramach głosów stron poprzedzających bezpośrednio wydanie wyroku;
 - **złożyć apelację** od wyroku kończącego postępowanie.
- Niezależnie od tego, czy zechcesz być stroną, jako pokrzywdzony i tak możesz:
- **uczestniczyć w każdej rozprawie**, nawet jeżeli miałbyś składać zeznania jako świadek i nawet podczas składania wyjaśnień przez oskarżonego;

Pamiętaj!

Jeśli nie jesteś stroną, sąd nie będzie Cię zawiadamiał o kolejnych terminach rozprawy, musisz się o nich dowiadywać osobiście.

- **przeglądać akta**, lecz tylko za zgodą prezesa sądu;
- jeżeli zostałeś pokrzywdzonym w wyniku przestępstwa ze skutkiem ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, przeciwko środowisku, mieniu lub obrotowi gospodarczemu, możesz aż do zakończenia swojego pierwszego przesłuchania przed sądem złożyć **wniosek o nałożenie na oskarżonego obowiązku naprawienia wyrządzonej Ci szkody** w całości lub w części.

Po wydaniu wyroku skazującego

Po uprawomocnieniu się wyroku skazującego (tj. gdy upłynął termin do złożenia apelacji albo sprawa rozpoznana została przez sąd II instancji):

- jeżeli nie złożyłeś powództwa cywilnego w procesie karnym, albo Twoje powództwo pozostało bez rozpoznania, możesz złożyć do sądu cywilnego **pozew o odszkodowanie** za szkodę wyrządzoną przestępstwem oraz o zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną przestępstwem (za tzw. straty moralne);
- w wyjątkowych przypadkach możesz starać się **o pomoc z funduszu pomocy postpenitencjarnej**, zwłaszcza Jeżeli znajdujesz się w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej, w szczególności gdy skutkiem przestępstwa jest śmierć, trwałe kalectwo lub konieczność specjalistycznego leczenia, zwłaszcza, gdy otrzymanie od sprawcy przestępstwa odszkodowania jest niemożliwe lub znacznie utrudnione (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 września 1998 r. w sprawie funduszu pomocy postpenitencjarnej - Dz.U. nr 124 póź. 823 z późniejszymi zmianami);
- masz prawo - po złożeniu odpowiedniego wniosku - **być poinformowanym o zwolnieniu lub ucieczce skazanego z zakładu karnego**, a także o udzieleniu mu przepustki, przerwy w wykonaniu kary lub warunkowego zwolnienia.

PAMIĘTAJ!

- Niezależnie od wskazówek zawartych wewnątrz ulotki zawsze dokładnie czytaj wszelkie pouczenia zamieszczone w pismach, które otrzymujesz w toku postępowania.
- Jeżeli nie podasz nowego adresu, a będąc stroną zmienisz miejsce zamieszkania lub nie będziesz przebywał pod adresem wcześniej wskazanym, pisma przesłane na ten adres będą uważane za doręczone w sposób prawidłowy.
- Zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i przed sądem, możesz zainicjować przeprowadzenie postępowania mediacyjnego pomiędzy Tobą - jako pokrzywdzonym - a oskarżonym.

O ewentualne, szczegółowe i profesjonalne porady prawne należy udać się do specjalisty - adwokata lub radcy prawnego.

W Biurze Obsługi Interesanta uzyskasz wgląd do listy adwokatów/radców prawnych lub do listy instytucji udzielających bezpłatnych porad.